

Er is veel gesproken over de staatsschuld, maar het is geen vluchtgedrag om erop te wijzen dat wij wel een ABP hebben. Dat is ons goed recht. Al die andere landen zullen nog via belastingheffing het geld bij elkaar moeten brengen om de toekomstige pensioenen van hun ambtenaren te betalen. Dat is in Nederland niet het geval. Het lijkt mij een goede zaak om dat in de internationale discussie niet onder de korenmaat te houden, maar echt in het licht te brengen, want het gaat om de reputatie van Nederland als solide land.

Als de EMU er in 1999 komt, kun je De Nederlandsche Bank niet meer beschouwen als een soort going concern. Dan moet je ervan uitgaan dat dit een bedrijf is, waarvan je bij de liquidatie zo veel mogelijk moet overhouden, om het zo simpel mogelijk te zeggen. Daar zou je nu al mee kunnen beginnen. In 1978 zijn er afspraken gemaakt tussen minister van Financiën Andriessen en De Nederlandsche Bank, waarbij de waarderingsgrondslagen zijn vastgesteld over de activa van De Nederlandsche Bank. Conform een goed Nederlandse traditie zijn deze natuurlijk zo vastgesteld dat wij aanzienlijk minder lijken te hebben dan wij hebben.

Ik denk dat het langzaam maar zeker tijd wordt om die waarderingsgrondslagen een reëler karakter te geven. Op grond daarvan zouden wij met De Nederlandsche Bank moeten bespreken hoe die herwaardering tot uiting kan komen in de winstafdracht. Deze zou dan geleidelijk een beetje groter mogen worden, zodanig dat De Nederlandsche Bank, die verhoudingsgewijs een heel grote goud- en deviezenvoorraad heeft, bij de overgang naar het Europees monetair instituut en de Europese centrale bank haar proportionele deel aanlevert, maar ervoor zorgt dat de Nederlandse samenleving, de Nederlandse regering en, nog mooier, onze staatsschuld zou kunnen profiteren van datgene wat in de loop van vele jaren bij elkaar is gespaard.

Ik geef deze tip maar mee aan de minister voor de overkant. Ik geloof dat een belangrijk deel van het debat over de financiële beschouwingen in de Tweede Kamer ging over de vraag wat wij doen met mee- en tegenvallers. Conjunctureel gezien is op dit moment de vraag actueler wat wij met tegenvallers doen. Als er

discussie is over hoe wij de staatsschuld kunnen verminderen en vermogen voor vermogen zouden kunnen inruilen, dan lijkt die discussie zeer gediend te zijn en een stuk gemakkelijker te worden, wanneer wij ons realiseren dat De Nederlandsche Bank in 1999 overgaat naar een Europese centrale bank in Frankfurt. Het is terecht dat in elk geval op onze staatsschuld in mindering wordt gebracht wat wij daar aan extra goud- en deviezenvoorraad hebben liggen.

Hiermee geef ik deze minister de kans om de minister te zijn die in één kabinetsperiode de staatsschuld met het grootste bedrag heeft teruggebracht. Voor een ambitieuze minister lijkt mij dat iets wat hij met beide handen zou moeten aangrijpen. Eerlijk gezegd hoop ik dat hij deze kans met beide handen aangrijpt om het dilemma te voorkomen dat door de heer Boersma is geschetst. Wij kunnen in de situatie komen dat de conjunctuur in 1996 of 1997 toevallig zwakker wordt. Als wij dat jaar als ijkjaar gebruiken, kan dat de reden worden waarom Nederland en andere landen zich niet kwalificeren om deel te nemen aan de eerste ronde van de EMU. Daarvoor is de EMU veel te belangrijk. Daarom zou een onorthodoxe aanpak ertoe moeten leiden dat die EMU tot stand komt.

Mijnheer de voorzitter! Ik begon met een compliment aan de bewindsman dat hij is teruggekeerd naar een trendmatig begrotingsbeleid. Ik hoop dat hij, ook in slechte tijden, de rust weet te bewaren die hij in het eerste jaar tentoongespreid heeft. Dan weet ik zeker dat ik ook bij volgende gelegenheden geen alternatieven hoeft te presenteren.

De **voorzitter**: Ik wil u graag als eerste gelukwensen met uw maiden-speech. Het is maar goed dat uw adviezen niet altijd worden opgevolgd. Zou de Kamer op uw advies twee jaar geleden zijn ontbonden, dan zou u hier wellicht niet gezeten hebben, laat staan gestaan! Ook gehoord uw maiden-speech, zou dat jammer zijn geweest. U combineert het vermogen en ook de behoefte te reflecteren met de kennis van het politieke handwerk en de ervaring uit de plaatselijke, maatschappelijke praktijk, ook over de grenzen heen. U heeft ook het vermogen dat alles te verwoorden zonder uitgeschreven tekst; zeer het

aanhoren waard! Een geboren senator, zou je zeggen. Achteraf gezien, is het misschien wel merkwaardiger dat u zeventien jaar aan de overkant heeft gezeten dan dat u nu hier zit. Van harte gefeliciteerd!

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Ter Veld, die eveneens haar maiden-speech uitspreekt.

□

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Het is altijd plezierig om na de heer Wöltgens te spreken. Je weet dan tenminste wat je kunt overslaan!

Ik sluit mij meteen aan bij het iets kleinere draagvlak voor de premieheffing, vanuit een wat concretere Nederlandse situatie. Ik zou natuurlijk graag filosoferen over de "Suzy Q", de sociale-zekerheidsquote, in navolging van de Zalm-norm. Dat laat ik even weg.

Bij het concrete effect van de verkleining van het draagvlak voor de premieheffing raak ik wat verontrust door berichten vanuit het AOF dat er volgend jaar wellicht een tekort van 2 mld. in zou zitten. Ik denk dan ook aan de, hoewel vrij positieve, ontwikkelingen van de commissie-Witteveen met betrekking tot de "indiflex"-pensioenen, meer individueel, meer flexibel, en aan de effecten op de lagere inkomens van de verruiming van de fiscale begeleiding van de pensioenopbouw. Immers, het zal toch ergens moeten worden opgebracht. De tweede en derde schijf zijn vrij constant.

Hoe staat het overigens met de ontwikkeling van de voorstellen van Witteveen? Het is mij daarbij trouwens opgevallen dat, waar het vorige kabinet nog een pensioennota uitgebracht heeft waarbij uitgegaan werd van een middelloon en niet van een eindloos van 70%, de voorstellen van de commissie-Witteveen wel uitgaan van een 70%-eindloos. Gelukkig bracht de heer Zalm, de minister dus, naar buiten dat hij persoonlijk een pleidooi voert voor een 60%-eindnorm. Ik vind het interessant te vernemen waaraan deze gedachte is ontleend.

Ik kom te spreken over de nieuwe wet voor de nabestaanden. Ik neem aan dat het kabinet er behoefte aan

heeft om bij doorgang van deze wet over te gaan naar een grotere mate van private contracten. Dat kan leiden tot een nieuwe ontwikkeling van aftrekposten. Als een miljoen mensen zich privé verzekeren tegen de wet voor de nabestaanden is dat al gauw weer een miljardje extra aan aftrekposten. Een miljoen werknemers is bovendien minder dan de huidige Nabestaandenwet dekt!

Het lijken mij zaken waaraan zeker aandacht moet worden besteed, omdat het natuurlijk voor een deel zo kan zijn dat aftrekposten, zeker als de effecten daarvan gunstig zijn voor de werkgelegenheid, niet tegengegaan behoeven te worden. Ik denk even aan de aftrekposten zoals wij die tegenkomen in het wetsvoorstel vermindering afdracht loonbelasting en premies voor de volksverzekering. Daar immers kunnen zij bijdragen tot het vergroten van het draagvlak, doordat meer mensen een actieve bijdrage kunnen leveren aan de arbeidsmarkt. Ik denk dat het toch een goede zaak is om er zeer kritisch naar te blijven kijken, zoals ook de heer Wöltgens aangaf. Misschien meer fiscalisering van de premies voor volksverzekering? Misschien meer "tax-credits"? Deze zaken zullen wij zeker bij de gezondheidszorg terug zien. Ook daar komen er meer kosten voor eigen rekening. Die kunnen dan afgetrokken worden als buitengewone lasten. Daardoor werkt het in feite twee keer denivellerend.

Voorzitter! Ook het vervangen van subsidies door aftrekposten brengt mij altijd lichtelijk in verwarring. Ik kan zo moeilijk bevatten dat subsidies lastenverhoging heten en aftrekposten lastenverlichting. Het is bovendien niet waar. De lastenverlichting moet toch door iemand worden opgebracht? Toch is dat wel het beeld. Zo zien wij dus, bijvoorbeeld, in het wetsvoorstel over de terugsluis van de opbrengst van het reparatievoorstel BTW de bezuinigingen op het cultuurfonds. Die zijn wellicht te groot en worden dus opgevangen door een terugsluizing vanuit de aftrekpost BTW, zei het ten dele, naar het cultuurfonds. De BTW-verlaging voor de sport kan worden gebruikt voor subsidie voor amateur- en jeugdsport. Wij zien dat de stimuleringsregeling kinderopvang deels vervangen kan worden door een aftrekregeling voor het bedrijfsleven. De subsidies voor het leerlingstelsel worden ook een aftrekpost. Het kan denivellerend zijn.

Het kan ook weleens verwarrend zijn. Het is in ieder geval een doorkruising van de door mijn fractiegenoot zo bejubelde en rustgevendende Zalm-norm.

Nu ben ik natuurlijk een voordeelgenieter, ook dat deel ik met mijn fractiegenoot. Wie is dat niet? Ik waardeer wat dat betreft de kwikzilverachtige en bijna ongrijpbare creativiteit van de staatssecretaris van Financiën. Maar ja, toch steek ik een waarschuwendende vinger op. Belasting is niet alleen iets waar je geld mee binnenhaalt. Het valt ook onder recht. Fiscaal recht is ook recht. Ook dat zou moeten voldoen aan exact dezelfde spelregels naar de burger toe van zorgvuldigheid en rechtsbescherming. Wij verwachten uiteindelijk niet alleen van de burger, maar ook van de overheid een goede belastingmoraal. Ik moet zeggen dat ik het dan wat moeilijk vindt om mijzelf ervan te overtuigen dat zaken als regelingen met terugwerkende kracht en invoering bij persbericht wijsheid zijn. Dat is toch wel op het randje! Ik vind dat wij ervoor moeten waken dat belastingheffing het beeld oproept van willekeurig geld binnenhalen, om het daarna ontzettend leuk uit te kunnen geven, hoe leuk het ook is om het uit te geven aan sectoren waar wij allemaal een zwak voor hebben. Ik heb daarom de wetsvoorstellen aan mijn fractie voorgelegd onder het motto van de staatssecretaris van Financiën: makkelijker kan ik het niet maken, leuker wel.

Ik heb nog een klein probleem. Het ware mij een stuk liever geweest wanneer er een minder directe koppeling tussen enerzijds belasting heffen, lastenverzwaring, en anderzijds belasting teruggeven, terugsluizen en uitgeven, zou worden gelegd. Ik heb bijna wakker gelegen van de vraag van wat ik had moeten doen wanneer deze Kamer onverhoopt een half uur geleden tegen het wetsvoorstel ecotax gestemd zou hebben. Wat hadden wij dan moeten doen met het stapje voor de vennootschapsbelasting? Slecht de helft wordt immers gedekt. Wat hadden wij moeten doen wanneer de staatssecretaris geen begrip had opgebracht voor mijn bezwaren bij de BTW-constructies? Dan had ik, en hij evenmin, een cent uit kunnen geven.

Voorzitter! Deze kritische noot wordt meer ondersteund door een commentaar in de NRC. Ik heb dat

niet meer terug kunnen vinden. Ik meende dat het ging over Kamer en staatssecretaris in een hobbelen de geit of een andere kermisattractie. Nee, het was een achtbaan. Te snel, steunde de NRC, worden wetsvoorstellen soms geaccepteerd vanwege de vreugde die men heeft met het uitgeven van de opbrengst. De NRC betreurde ook nog dat er kennelijk te weinig fiscale juristen aanwezig waren. Dat is in dit huis niet het geval, hoewel dat niet op mijzelf slaat!

Ik kom bij de concrete wetgeving. Ter geruststelling geef ik aan dat wij, ondanks mijn kritische kanttekeningen, eigenlijk met alles instemmen. Ik moet zeggen dat de schriftelijke voorbereiding, ondanks de tijdsdruk, voldoende en dus zeer verhelderend was. Met name in het laatste verslag bij het wetsvoorstel, met mooie begrippen als blote eigendom, mantelconstructies en vruchtgebruik, was er sprake van een dusdanig snelle beantwoording dat een beperkte tijdsduur reeds voldoende was om mij het beeld te geven dat de meeste vragen van collega Stevens positief waren beantwoord.

Wij kunnen inderdaad instemmen met het belastingplan. Ik heb er wel een vraag over. Misschien is die vraag dom, maar liever nu dom dan de rest van mijn leven! Over de bejaardenaftrek herinner ik mij goed dat wij die in twee tranches moesten afschaffen. Nu is die weer ingevoerd en wordt die ook verhoogd. Hoe kan de bejaardenaftrek nu effect hebben voor een bejaarde met alleen AOW? De netto/netto-koppeling gaat toch uit van een netto-koppeling van de AOW aan het netto-minimumloon? Dat wordt dan gebruteerd. Hoe is er dan sprake van een belastingaftrek? Wordt het er weer bovenop gezet? Dat is dan merkwaardig. Ik hoor graag de uitleg, anders blijf ik daar nachten van wakker liggen. Wij moesten de bejaardenaftrek destijds immers afschaffen om de koppeling te redden.

De overige maatregelen in het belastingplan en de plannen in andere wetgeving rondom de starters acht ik positief. Ze kunnen er inderdaad heel goed aan bijdragen dat mensen als zelfstandig ondernemer aan het werk gaan, of het nu is als bambi, als doorstarter of als gazelle. Een helpdesk, een helpdisk en een handboek zullen daar absoluut aan bijdragen. Ik kan uit eigen ervaring zeggen dat de BTW

behoorlijk ingewikkeld is en steeds ingewikkelder wordt. Wanneer starters ook blijvers zijn, moet het goed mogelijk zijn om na te gaan of ook met het oog op andere ontwikkelingen, zoals de kredietregelingen van EZ en SoZaWe, een actiever beleid kan worden gevoerd. Mensen in staat stellen om een eigen bedrijf te starten, draagt ertoe bij dat zij toegang krijgen tot de bronnen voor eigen sociale ontwikkeling, zoals wij dat bij de sociale top zo mooi noemden. Ook in verband met de armoedenota is dit belangrijk. Wij stemmen ook in met de overige lastenverlichting voor het midden- en kleinbedrijf. Mijn vraag, overigens, of de lasten voor het midden- en kleinbedrijf met de andere hand worden verzaagd door wetswijzigingen in de sociale zekerheid, sloeg niet alleen op het MKB als werkgever; ik kijk even ongerust naar de MKB'er zelve, die zich in de toekomst misschien moet verzekeren tegen het onverhoopte overlijden van zichzelf of de partner.

Voorzitter! De afdrachtskorting op werkgeverslasten heeft zeker de instemming van mijn fractie. Het is immers een lastenverlichting ten behoeve van werkgelegenheid. Ik vind het een goede zaak om juist de bruto loonkosten te verlagen. De vervelende discussie over het effect van de hoogte van het bruto minimumloon gaat daardoor tenminste niet over de ruggen van de werknemers die voor hetzelfde bedrag als de netto bijstandsnorm werken.

Met betrekking tot het leerlingstelsel zijn er problemen met de GOA's. Het probleem rondom de kaderregeling bedrijfstakgewijze scholing was mij bekend en ik weet dat het bedrag lager was. Bij de GOA's gaat het er echter om dat een leerling met een arbeidsovereenkomst in feite geen arbeidsrelatie heeft met één specifieke werkgever. Ik vrees dat juist bij de GOA's, die zo goed kunnen zijn voor leerlingen die niet bij één werkgever het hele vak kunnen leren en die variabele arbeidsrelaties hebben met verschillende werkgevers, de vraag zich kan voordoen hoe de lastenverlichting moet worden toegedeeld. Ik ben ervan overtuigd dat werkgevers en werknemers creatief zijn, maar de door mij al geroemde creativiteit van de staatssecretaris kan misschien een handje helpen.

Ik vind het ook positief dat bijvoorbeeld langdurig werklozen niet alleen in dienst kunnen worden genomen met een forse afdrachtskorting, maar dat het ook mogelijk is om de periode van langdurige werkloosheid eventueel te verkorten. Ik vraag mij wel af waarom het juist daar moet waar veel langdurig werklozen zijn. Je zou eerder zeggen: verkort de periode daar, waar er weinig zijn. Ik acht het ook goed dat bijvoorbeeld de ex-gedetineerden hierin kunnen delen, zoals minister Melkert heeft aangegeven.

Het is alleen jammer dat al die mooie plannen voor werkgelegenheidsbevordering soms door administratieve moeilijkheden om zeep worden geholpen. De heer De Boer wees er ook al op. Deze staatssecretaris heeft het rondpompen van geld altijd als een gigantisch probleem gezien. Hij zal administratieve lasten altijd graag verlichten, al was het maar met een nieuw computerschijfje. Waarom zouden wij dan BTW heffen op detacheringsconstructies in het geval van Melkert-2-banen? Ook al wordt ze niet over het subsidiedeel geheven, ze leidt toch tot extra administratie. De detachingsplaatsen worden er duurder door dan wij wellicht gewent achten. Hierdoor worden administratieve en praktische problemen gecreëerd, die gemakkelijk kunnen worden opgelost en die ook niet groot hoeven te zijn. Het lijkt mij verstandig als de staatssecretaris daarover eens praat met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en misschien met wat mensen van de arbeidsvoorziening.

Wat de sociale werkvoorziening betreft: minister van Financiën, laat u die ruimte toch zitten! De mensen van de sociale werkvoorziening hebben het al moeilijk, en ze hebben het budget al toegekend gekregen. Enige mazzel in die sector kan leiden tot een goede CAO-afpraak en tot een herstructurering, die bijvoorbeeld in de regio van mijn geachte collega, de heer Wöltgens, plaatsvindt.

De kinderopvang lijkt mij prima, ook voor werknemers in wording. Voorzitter! Ik stem in met de voorstellen voor verlaging van de BTW. Ik ben wat kritisch over onderdelen. Over de condooms zal ik het maar niet hebben; dat onderwerp is beeldbepalend geweest voor D66

en ook met je partner in een coalitie moet je veilig vrijen.

En dan het cultuurfonds. Het blijft toch vreemd! Het doel is dierbaar, maar hoe kun je nu een belasting voorwaardelijk voordragen, afhankelijk van de vraag of Joop van den Ende en bazen van andere, minder commerciële, schouwburggen overeenkomen om geld in het cultuurfonds te stoppen? Geef dan toch gewoon subsidie en laat voor mijn part de BTW gewoon op het huidige niveau. Dat is veel duidelijker. Ik begrijp dat het integraal brengen van de musea onder het 6%-tarief alleen maar positieve effecten heeft. In ieder geval kunnen zij straks weer opteren voor belaste verhuur.

Wat de arbeidsintensieve diensten betreft, hoop ik evenals de staatssecretaris op een snelle oplossing. In Nederland kiezen wij kennelijk in toenemende mate voor privatisering van een aantal zorgactiviteiten. Het tamelijk absurde gevolg kan zijn dat bijvoorbeeld de kraamzorg commercieel gaat, met het oogmerk winst te maken, waardoor kraamhulpen duurder worden dan verpleegkundigen, omdat kraamhulp – commerciële dienstverlening met winstoogmerk – dan onder het hoge BTW-tarief moet vallen. Ik denk dat de EU-regels hierbij belemmerend zijn voor de werkgelegenheid. Juist bij verdere privatisering van zorg en thuiszorg heeft de regering volgens mij de verantwoordelijkheid om zich te beraden op een tussenvorm. Naar mijn opvatting jagen de mensen die bijvoorbeeld kraamzorgbureaus opzetten geen winst na, zie de prealabele vragen van het Hof te Amsterdam. Zij ontvangen een normaal loon en dat moet je geen winst noemen.

Wat gebeurt er als de BTW-verlaging met betrekking tot de kraamzorg, de schoenherstellers en de kledingsherstellers wel doorgaat? Is er dan een constructie om geld te genereren of betreuren wij het dan toch dat wij geld hebben uitgegeven aan verlaging van de BTW op condooms en fondsenwerving?

Voorzitter! Ik had grote problemen met het tegengaan van de BTW-constructies, maar niet omdat ik niet zou onderkennen dat er onbedoeld gebruik van kon worden gemaakt en dat een behoorlijk BTW-lek kon ontstaan. Het kan ook geen probleem zijn, want nog steeds is het mogelijk als je 90% belaste prestaties verricht,

Ter Veld

om een BTW-constructie aan te gaan als huurder en verhuurder. Dat gaat bijvoorbeeld op voor de musea. Ik mag hopen dat er geen opvolger van Vermeend komt, die de musea weer belastingvrij maakt, want dan hangen zij en hun verhuurders.

Zou het niet mooier zijn geweest om de bestaande regeling te laten uitsterven en voor nieuwe gewoon te zeggen: "belaste verhuur kan niet meer"? Wij houden nu het merkwaardige tussengebied van 90%, structureel tussen de 70% en 90%, per ongeluk door een bepaalde activiteit van een arbodienst 89%; dat mag dan één keer. Maar goed, de constructie had inderdaad nadelen en ik ben het ermee eens dat een waarschuwing via een persbericht dat de wetgeving zou worden gewijzigd, in dit geval redelijke gronden had. Ik heb dat ook gemerkt. Ik heb namelijk een groot aantal aanvragen ontvangen van mensen die zeiden: "Wij gingen ervan dat het parlement de wijziging wel zou aannemen en dus zijn wij alsnog zo'n constructie aangegaan". De staatssecretaris wees in de eerste schriftelijke ronde al op de mensen die dit deden en zei dat er niet eens een verhuurder was. Toen heb ik heel concreet moeten aantonen dat voor het uitgaan van het persbericht een heel groot aantal BTW-constructies al in de pijplijn zat. Er waren heel concrete afspraken gemaakt tussen huurder en verhuurder over de verhuur en het eventuele percentage van de bouwsom, maar men voldeed niet helemaal aan de concrete, feitelijke schriftelijke huurovereenkomst. Overigens voldeed men in die gevallen wel aan alle juridische vereisten die er in het burgerlijk rechtsverkeer konden worden gesteld.

Niemand houdt van fraude en ik zeker niet. Het idee dat je na 1 januari binnen vier weken met terugwerkende kracht zo'n schriftelijke huurovereenkomst had kunnen maken, zou helemaal schandelijk zijn. Daar moet ook op worden gelet. Ik ben dus blij dat de staatssecretaris mijn stringente benadering van de pijplijngevallen overneemt. Ik ga volstrekt akkoord met de overige criteria, namelijk dat ze moeten bestaan, dat een en ander moet zijn afgebouwd voor 1 april – het vriest niet vandaag, dus dat moet lukken – en dat de huurprijs reëel moet zijn. Daarmee is de wetgeving fatsoenlijk

geworden. En als de wetgeving fatsoenlijk is, zijn wij gerechtigd om het geld fatsoenlijk uit te delen. Ik ben blij dat de huid van de beer pas wordt verkocht, nu hij door ons geschoten is.

Voorzitter! Het kan ermee door dat wij al deze wetten zo snel hebben behandeld, want ik vind dat wij ze afdoende hebben kunnen bekijken. Ik dank ten slotte de heer Boorsma voor zijn ongerustheid dat wij overbelast zouden raken.

De **voorzitter**: Ik wens u geluk met uw maiden-speech. Kenmerkend voor u zijn kennis van zaken en het vermogen om u snel ergens in te werken. Daarnaast hebt u praktijkervaring, wat blijkt uit de praktijkvoorbeelden in uw speeches. Maar misschien is nog veel belangrijker het feit dat u staat voor uw zaak. Dat is wel eens met "eigengereidheid" gekenschetst. Ik denk dat dit toch niet, in ieder geval niet helemaal, terecht is, want u bent bereid ten behoeve van uw zaak en niet ten koste daarvan tot compromissen te komen. U heeft het zelf wel eens het hansaplast-socialisme genoemd in een wat verder verleden. En dat heeft, denk ik, te maken met uw nuchterheid. U heeft, ten slotte, een buitengewoon grote inzet, hetgeen blijkt uit het grote aantal activiteiten en nevenactiviteiten dat u verricht heeft en thans verricht. En dat alles draagt bij aan uw inbreng hier. Ik wens u geluk met uw maiden-speech.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

□

De heer **Van den Berg** (SGP): Mijnheer de voorzitter! Bij deze algemene financiële beschouwingen en de daarbij te betrekken belastingvoorstellen, zal ik namens de fracties van SGP, RPF en GPV het woord voeren. Ik zal enkele thema's aan de orde stellen waarover wij vragen en zorgen hebben. Het eerste thema betreft de omvang van de staatsschuld.

Voor wat betreft de situatie van de overheidsfinanciën worden twee belangrijke indicatoren gebruikt: het begrotingstekort en de staatsschuld. Met het begrotingstekort gaat het de goede kant uit, zoals blijkt uit de Miljoenennota. Wij willen de minister van Financiën onze complimenten

daarvoor geven. Maar de staatsschuld blijft, helaas, hardnekkig hoog. Onze fracties willen er overigens hun verbazing over uitspreken, dat bij een dergelijk hoge staatsschuld de verplichting is aangegaan om tot 1999 maar liefst zo'n 20 mld. netto te betalen aan de Europese Unie.

Onze staatsschuld, zo'n 402 mld., is hoog, maar dit absolute getal vinden wij niet zo van belang. Belangrijker is de schuldquote. Deze schommelt rond de 79%. De vraag is natuurlijk, hoe kwalijk dit is. Het antwoord van de regering, zo blijkt uit de Miljoenennota, is: ja, het is kwalijk. Immers, met zo'n hoog percentage halen we de EMU-norm van 60% niet. Daarnaast is een hoge rentelast niet wenselijk. Wij willen graag op die twee punten wat nader ingaan.

Ik kom eerst te spreken over de Europese Monetaire Unie en de EMU-norm. Onze fracties hebben zorgen over de op handen zijnde Europese eenheidsmunt. Dit is allereerst omdat, zo vinden wij, dit een verlies betekent aan autonomie met betrekking tot het monetaire beleid. Natuurlijk staat of valt de nationale soevereiniteit niet met de nationale munt. Wel is het zo dat bij realisering van de muntunie de beleidsvrijheid van de nationale regeringen aan banden wordt gelegd op economisch, sociaal en fiscaal terrein. Monetaire convergentie kan immers niet bestaan zonder sociaal-economische convergentie.

Wij weten echter maar al te goed dat het antwoord op de vraag, waarom Europa op weg is naar één munt, primair een politiek karakter heeft. Het streven naar een Europese muntunie kan, zo vinden wij, niet losgekoppeld worden van het beoogde einddoel: een Europese politieke unie.

Onze fracties zijn van mening dat solidariteit met arme EU-lidstaten een goede zaak is, maar er moet ook sprake zijn van rechtvaardigheid. Een voorbeeld: Italië ontvangt in de komende jaren grote bedragen uit de structuurfondsen. Het inkomen per hoofd van de bevolking in Italië verschilt echter slechts marginaal ten opzichte van dat in Nederland en het ligt boven het EU-gemiddelde. Het zou interessant zijn om het netto-bedrag dat lidstaten in de EU afdragen of ontvangen, eens af te zetten tegen het reële inkomen per hoofd van de bevolking in de